

Kusens förskolas plan mot diskriminering och kränkande behandling

Verksamhetsformer som omfattas av planen
Förskoleverksamhet 1-5 år.

Läsår
2017/ 2018

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskoleverksamhet 1-5 år.

Ansvariga för planen

Det övergripande ansvaret för upprättandet av ny plan har Förskolechef och Ordförande för kooperativet.

Ansvaret för innehåll, utförande och utvärdering ligger på alla pedagoger på vår förskola.

Vår vision

Hos oss på Kusens förskola ska alla känna lika värde oavsett kön, religion, etniskt ursprung, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning. Inget barn ska bli diskriminerat, trakasserat eller utsatt för kränkande behandling.

Vi pedagoger och andra vuxna ska vara goda förebilder och visa respekt för varandra, barnen och vårdnadshavare. Vi vill att alla som vistas eller besöker oss alltid ska känna sig välkomna.

Planen gäller från

2017-11-25

Planen gäller till

2018-11-25

Läsår

2017/ 2018

Barnens delaktighet

Inför kartläggningen har barnen på Kusens avdelning (3-5 år) varit delaktiga i trygghetsvandring på Kusen. I samtal med barnen har barnen fått möjlighet att uttrycka vad de känner på olika platser på förskolan. Vi har omarbetat och förenklat Ljusdals kommuns mall på trygghetsvandring i förskolemiljö. Barnens svar ger vägledning för pedagogerna att planera för fortsatta insatser.

Kompiskuse, som alla barn och pedagoger gemensamt upprättat. Under samlingar med barngruppen har det varit återkommande samtal om hur man är en bra kompis. Barnen har fått sätta egna ord på vad som är viktigt. Pedagogerna har spelat upp (drama) olika konfliktsituationer som kan uppstå och barnen har fått komma med förslag på lösningar till ett bättre slut på dramat. Barnen har även själva spelat teater. Kompiskusen finns med i den dagliga verksamheten.

Den yngre barngruppen observeras kontinuerligt i utemiljön och inommiljön på förskolan. Observationerna leder till omgående åtgärder om så behövs. Pedagogerna observerar även det sociala samspelet bland barnen.

Genom observationer och åtgärder kring riskområden får barnen en tryggare och säkrare miljö.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Pedagogerna på Kusen informerar vid inskolningar, föräldramöte och utvecklingssamtal om likabehandlingsplanen. Vårdnadshavarna får varje år svara på enkäter gällande barnen och verksamheten. I enkäten finns även plats till föräldrarnas egna funderingar/ synpunkter. Dessa tas med i kartläggningen.

Föräldrarna har under föräldramötet hösten -17, fått fundera kring attityder och jargong. Detta ledde till många bra diskussioner om språk och förhållningssätt. Allt sammanställdes så att även föräldrar som inte kunde delta på föräldramötet fick ta del av diskussionerna.

Månadsbrev skickas ut och där finns alltid utrymme för föräldrarna att komma med åsikter.

Den upprättade planen skickades ut i till samtliga vårdnadshavare i början av vårterminen.

Likabehandlingsplanen finns att läsa på respektive avdelning på anslagstavla.

Personalens delaktighet

Genom återkommande samtal på personalmöten och planeringsdagar kring förhållningssätt och frågor kring likabehandling. Varje vecka hålls APT träffar för att kunna lyfta eventuella frågor och funderingar och för att minska risken för missförstånd, oro och stress.

Vid återkommande diskussioner i arbetslagen kan vi uppmärksamma hur barnen men även de vuxna är mot varandra, hur de lyssnar på varandra och hur de löser konflikter. Personalen har under HT -17 diskuterat likabehandlingsplanen i sin helhet.

Under hösten 17 har en vikariepärm med information om förskolan, vårt förhållningssätt och arbetssätt börjat upprättas.

Förankring av planen

Planen ska vara ett levande dokument som finns tillgängligt i hallarna på varje avdelning. Förankring sker i det dagliga arbetet med barnen. Ansvariga ser till att vikarier blir informerade och får ta del av planen.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

På föräldramöte informerades föräldrarna om likabehandlingsplanen och vad den innebär. Föräldrarna hade då chansen att komma med frågor eller synpunkter kring likabehandlingsplanen.

Föräldrarna har svarat på enkät under VT-17 om verksamheten och hur de upplever förskolan.

Likabehandlingsplanen har diskuterats under personalmöte under HT-17, samt på planeringsdag. Synpunkter från personalen diskuterades och dokumenterades.

Trygghetsvandring med barnen.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

All personal på Kusens förskola, barnen och vårdnadshavare.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Vi lämnade ut enkäter till alla vårdnadshavare under VT-17. Vi fick överlag höga omdömen när det gäller tryggheten på förskolan. Ett av enkätsvaren visar dock att vårdnadshavare vid de senaste 12 månaderna har känt sig kränkt av personal men inte kunnat ta upp det med någon på förskolan. Detta ser vi mycket allvarigt på och vi diskuterade vårt förhållningssätt och arbetssätt under personalmöte. Vi får också ställa oss frågan om det finns tillfällen då vi är mer stressade och som skulle kunna skapa situationer då vi inte kan skapa trygghet/ tillit på förskolan och då någon förälder skulle kunna känna sig kränkt? Fortsatta samtal vid personalmöten och medarbetarsamtal kring likabehandling.

Vårdnadshavare har på utvecklingssamtal uttryckt att de är trygga med att ha sina barn på Kusen.

Kusens förskola kommer att beställa I-pads för att lättare kunna dokumentera och följa upp arbetet kring bland annat likabehandling.

Årets plan ska utvärderas senast

2018-11-25

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Dokumentera samtal med barnen kring likabehandling (Kompiskusen)samt i observationer i leken och därefter återkoppla tillsammans med barnen. Gärna om möjligt med hjälp av filminspelning, I-pad.

Trygghetsvandring med barnen.

Information om arbetet mot kränkande behandling och diskriminering får man vid inskolning, utvecklingssamtalen, samt föräldramöten. Likabehandlingsplanen kommer att delges alla vårdnadshavare via mejl. Den finns också att tillgå på respektive avdelning.

Enkäter kommer att skickas ut under våren 2018 till samtliga föräldrar.

Genomgång med samtliga pedagoger på personalmöten, samt extra arbete kring detta på planeringsdagar. Sammanställningen används som underlag för kommande diskussioner och för att hålla arbetet levande det dagliga arbetet kring likabehandling på förskolan.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Alla pedagoger på Kusens Förskola tillsammans med Förskolechef och Ordförande.

Främjande insatser

Namn

Främja arbete för att motverka kränkande behandling.

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling

Mål och uppföljning

Främja arbetet för likabehandling och god kamratskap på förskolan. Alla som kommer till Kusen ska känna sig sedda och trygga hos oss. Ingen ska känna sig kränkt av någon som arbetar hos oss.

Insats

Uppmuntra positiva handlingar hos barnen och hos varandra som pedagoger. Med barnen höja goda gärningar och ett trevligt språk.

Närvarande pedagoger som finns till hands som stöd för barnen på Kusen.

Tillsammans med barnen:

Kompiskusen. Samtal tillsammans med barnen om hur man är en bra kompis och hur vi ska vara mot varandra. "Glada Kusen Gubbar" - Barnen får en kula i en skål varje gång någon säger eller gör något bra för någon, och när skålen är full gör vi något extra roligt (ex disco) tillsammans med barnen.

Gruppsammanhållningslekar.

Drama

Litteratur med tema kamratskap

Ansvarig

Alla pedagoger i arbetslaget.

Datum när det ska vara klart

Pågående arbete under året, utvärderas senast 2018-11-25

Namn

Främja likabehandling oavsett kön.

Områden som berörs av insatsen

Kön och Könsidentitet eller könsuttryck

Mål och uppföljning

Alla barn oavsett kön ska ha lika stort utrymme och lika stort inflytande på förskolan. Inget barn ska särbehandlas på grund av hur dess familjekonstellation ser ut.

Uppföljning av arbetet görs på avdelningsplaneringarna.

Insats

Allt material finns tillgängligt för alla barn. Genom att inte ha könsstereotypa rum utan istället erbjuda rum med plats för egna idéer och kreativitet. Inte för mycket saker framme utan barnen får välja från bild det de vill jobba med och vi tar fram materialet.

Utveckla och se över det material som finns på förskolan.

Söka ytterligare litteratur med "genustänk".

Samtala kring olika familjekonstellationer. Litteratur i ämnet.

Stärka barnen att våga ta plats samt stärka goda handlingar.

Återkommande diskussioner i arbetslagen för att i den pedagogiska verksamheten motverka stereotypa könsroller.

Personalen är förberedd på att välkomna och bemöta barn med olika familjekonstellationer, ex. pappa-pappa, mamma-mamma.

Ansvarig

Alla pedagoger i arbetslagen.

Datum när det ska vara klart

Ständigt pågående arbete. Utvärderas 2018-11-25

Namn

Främjande likabehandling oavsett etnisk tillhörighet.

Områden som berörs av insatsen

Etnisk tillhörighet och Religion eller annan trosuppfattning

Mål och uppföljning

Alla föräldrar ska med samma förtroende kunna skicka sina barn till förskolan, förvissade om att barnen inte blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra religiösa åskådningen.

Skapa nyfikenhet istället för misstänksamhet kring olikheter såsom språk, traditioner, seder och vanor. Barnen ska känna att alla människor är lika mycket värda oavsett etnisk tillhörighet.

Insats

Med föräldrarnas delaktighet skapa en förskola där alla människor, oavsett olika etnisk bakgrund, känner sig välkomna och trygga.

Genom ex ordlappar på olika språk, samt litteratur visa att det finns olika språk och skapa nyfikenhet kring det. Sånger på olika språk.

Synliggöra likheter och olikheter och att det finns olika traditioner, seder och bruk.

Betona att det är accepterat att använda sitt modersmål i förskolan, och förmedla till föräldrarna vikten av att fortsätta tala sitt modersmål hemma med barnen.

Köpa in jordglob för att skapa nyfikenhet kring olika länder och vår värld.

Utforska olika traditioner och uppmärksamma dessa tillsammans med barnen.

Ansvarig

Alla pedagoger i arbetslaget.

Datum när det ska vara klart

Utforska traditioner och uppmärksamma dessa senast 2018-03-25. Utveckla och utöka ordlappar på andra språk på förskolan under vårterminen -18.

Namn

Främja likabehandling oavsett funktionsnedsättning

Områden som berörs av insatsen

Funktionsnedsättning

Mål och uppföljning

Verksamheten på Kusen anpassas så att alla barn kan delta utifrån sina förutsättningar.

Uppföljning sker vid avdelningsplaneringarna.

Insats

I samarbete med specialpedagog tidigt upptäcka om det finns barn med särskilda behov.

Se över miljön, materialet och hur tillgängligt det är för barnen.

Möblering och inredningsställande av lokalen för alla barn i gruppen.

Ansvarig

Färdigställa schema med bilder för barnen. Ansvarig förskollärare.

Datum när det ska vara klart

Pågående arbete under året. Utvärderas senast 2018-11-25

Namn

Främja likabehandling oavsett ålder.

Områden som berörs av insatsen

Ålder

Mål och uppföljning

Alla barn på Kusen oavsett ålder ska få utveckla sina förmågor och intressen.

Uppföljning sker i samband med avdelningsplaneringarna. Diskussion i arbetslagen om förhållningssätt.

Insats

Ha ett öppet förhållningssätt och inte se hinder när barnen oavsett ålder, vill prova, utforska och utveckla sina intressen. Barnen ska ha stor möjlighet att "hälsa på" den andra avdelningen för att ha mer tillgång till olika material.

De yngre barnen får följa med till biblioteket och skogsturer bland annat.

Ansvarig

Alla pedagoger i arbetslaget

Datum när det ska vara klart

Pågående arbete under året, utvärderas senast 2018-11-25

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Pedagogerna har observerat barnen i verksamheten, haft diskussioner i arbetslagen och gemensamt på arbetsplatsträffar samt personalmöten.

Enkäter till föräldrar kring verksamheten.

Trygghetsvandring med barnen på Kusens avdelning.

Samtal och dagliga kontakter med barn, föräldrar och personal.

Utvecklingssamtal.

Samarbete med specialpedagog.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Alder

Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen

Barn på Kusens avdelning har varit med på trygghetsvandringar i små grupper.

Enkäter till vårdnadshavare kring bland annat tryggheten på förskolan.

Utvecklingssamtal och dagliga samtal med vårdnadshavare.

Vid föräldramöte tema "attityder och jargong", vilket ledde till många bra diskussioner och en skriftlig sammanfattning av denna.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Genom dagliga observationer i barngruppen kan pedagogerna få en bild av hur barnen mår. I samtal i arbetslagen kring enskilda barn och gruppen som helhet.

Personal har genomfört trygghetsvandringar med barnen på Kusens avdelning.

Vid personalmöten diskuterat vårt arbetssätt och förhållningssätt.

Under planeringsdag hösten -17 diskuterades likabehandlingsplanen och arbetet kring den.

Resultat och analys

Personalens schemaläggning "rullar på" bra och vi har gjort vissa små justeringar under året. Vi ser att många barn kommer tidigt på morgonen så "mellanpasset" kommer nu tidigare på Kusens avdelning. Det är vissa dagar ett högt tempo med höga röster vilket gör att det är extra viktigt att vi delar upp oss och barngruppen i små grupper. Barnen har i hög grad fått välja ute eller innelek vilket leder till en lugnare lek för alla.

Vi har ändrat tid för frukost från ca 7.00-8.00 (från tidigare 7.00-8.15) Detta för att vi har många tidiga barn och personal behövs i barngruppen.

Under första delen av hösten -17 använde flera barn fula ord och det blev många konflikter i barngruppen, framförallt bland pojkar. Vi har 10 pojkar och 8 flickor i gruppen. Vissa dagar har vi mestadels pojkar på plats på förskolan eftersom flertalet av flickorna har små syskon och kommer därför enbart 15 timmar per vecka till förskolan.

Under en period med många konflikter använde pedagogerna sig av drama för att synliggöra problem och få barnen att hitta lösningar på dessa. Pedagogerna spelade upp olika situationer som kan uppstå och barnen fick komma med nya positiva slut på dramat, vilket spelades upp som en avslutning. Barnen tyckte att det var spännande och vi upplevde att barnen var mer fokuserade än på andra samlingar. Barnen ville sedan själva spela upp dramat, vilket de gjorde två och två.

Vi har fortfarande några barn som är väldigt högljudda och som vi får påminna dagligen om detta. Vi har vid flera tillfällen fått styra dessa barn till att leka på ett visst ställe med aktiviteter som vi bestämmer och som vi tar tid på, för att de inte ska byta aktivitet hela tiden. Detta för att barnen ska hinna komma till ro med någon aktivitet och för att sänka ljudnivån på förskolan så att alla barn kan känna att de kan leka med något i lugn och ro. Det har fungerat bra och vi får mer harmoni i leken på förskolan.

Trygghetsvandringar utförda hösten 2017. Resultat av barnens åsikter var:

- Om ljudvolym i köket: "Det är jättehögt ljud", "Mycket ljud. Alla barn pratar och pratar och pratar. Då går jag härifrån och hoppar i vagnen" (barnvagn för att sova). "För högt. Barnen pratar för högt". "Mycket ljud. Bra ljud". "Lite prat men lugnt". "skön, lugn och svängig".

-Om hallen: " Bra!". "Skönt, känns varmt". " Bra, bra, bra, bra hela tiden".

- Om lekrummet: "Ganska skrikigt. Ibland är det ganska lugnt och tyst". Roligt att leka? " Japp". Ja!, roligast när man leker med lego och när T bygger häftiga grejer". Ljudnivån i lekrummet? " Mycket ljud. Traktorljud och sånt". "Verkligen högt, när de leker".

Förebyggande åtgärder

Namn

Gruppstärkande/ Kamratskap

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Alder

Mål och uppföljning

Vi vill skapa en god kamratskap på Kusen där alla barn känner sig sedda och känner sitt egenvärde och tilltro till sin egen förmåga. Vårt mål är också att barnen ska känna ansvar för sig själva och andra och att de blir medvetna om sitt eget ansvar i relationer med andra.

Åtgärd

Det fasta schemat för personalen fungerar bra. Vi har anställt en till förskollärare i augusti 2017 och en vikarie (pensionerad förskollärare) arbetar på onsdagarna då en personal med 75% tjänst har ledig dag. Detta innebär att vi har 3 heltider på 12 barn med den yngre gruppen och 3 heltider på 18 barn med den äldre gruppen (3-5 år).

Vi har i och med detta kunnat skapa en än mer intressant och utmanande miljö för de yngre barnen och det finns gott om tid till aktiviteter och pedagogiska lekar för de barn på "Småkrypen" som är vakna efter lunchen.

Personalen uppmuntrar och bekräftar positivt beteende hos barnen. Detta förstärks även med "Glada Kusargubbarna" då vi lägger en kula i en skål för varje gång barnen säger eller gör trevliga/ bra saker mot varandra.

Lära/ Visa barnen att "göra förlåt". Vid konflikter fråga Hur de tänkte, Hur det kändes, Hur ska vi kunna hjälpa för att kompiserna ska bli glad igen. Vid olyckshändelser uppmuntra barnen att gå och se att det är okej med den som drabbats.

Samtal i samlingar om vår Kompiskuse tillsammans med barnen där vi diskuterar hur man är en bra kompis, hur man ska vara mot varandra o s v. Prata om respekt och hur man visar respekt för en annan människa. Barnen får träna på turtagning i samtal, lyssna när någon annan pratar, prata en i taget.

Vi har samlingar med lekar som främjar gruppsammanhållning och lekar som tränar turtagning. Lyssnalekar.

Fler dramatillfällen då vi tar upp olika situationer eller dilemman som kan uppstå. Tydliggöra och få barnen uppmärksamma på hur man är en bra kompis. Konflikthantering.

Skapa en intressantare utemiljö med fler utmaningar och större yta för barnen att vara på. Vi skapar fler rum i rummen för att få ner "springet" och de höga rösterna i korridoren.

Gruppstärkande lekar för att skapa "Vi-känsla" för alla.

Massage/ vila efter lunchen för att skapa lugn och ro.

Motivera åtgärd

Stärka varje barn och deras positiva beteende för att de också ska kunna stärka varandra. Göra barnen medvetna och motiverade att göra "bra/rätt". Vi ser att några barn behöver hjälp med att kunna se andras behov och att kunna stå tillbaka för att andra också ska få/ få göra o s v. Några barn har fortfarande svårt att vara tyst när andra pratar och att vänta på sin tur i samtal.

Vi ser att när barnen själva får bestämma lek och hinna leka klart, så blir hela barngruppen lugnare och vi får en behagligare miljö. När barnen i möjligaste mån kan välja ute-eller innelek får vi mindre grupper och leken blir på så sätt lugnare, ljudnivån sänks och barnen kan koncentrera sig bättre på det de gör. Genom att skapa fler rum i rummen begränsar vi "springet" som lätt kan uppstå på stora ytor.

Ansvarig

Förskolechef samt ordförande ansvarar för ommöblering och viss byggnation både ute och inne. Arbetet klart senast september 2018. Observationer kring miljön inne utvärderas senast maj 2018. All personal medverkar till att åtgärderna kan genomföras.

Datum när det ska vara klart

2018-09-25

Rutiner för akuta situationer

Policy

All personal ansvarar aktivt för att främja barnens lika rättigheter. Alla individer har lika värde oavsett kön, etniskt ursprung, religion, funktionshinder och sexuell läggning.

Personalen ska motverka all annan kränkande behandling.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Pedagogerna finns där barnen är för att direkt kunna ge stöd till barn som behöver.

Dagliga samtal i arbetslaget om läget och vad som observerats. Hur ser det ut i barngruppen nu? Pedagogerna vidtar åtgärder direkt om situationen kräver.

Bra personaltäthet för att kunna finnas till hands för alla barn på olika platser på förskolan.

Personal som barn och föräldrar kan vända sig till

Alla pedagoger på förskolan har ansvar för likabehandlingsarbetet. Vårdnadshavare och barn kan vända sig till vem de vill och som de känner förtroende för, på sin avdelning eller den andra avdelningen.

Ytterst ansvarig för verksamheten är:

Förskolechef Eva Berggren 070-313 61 93 kusensforskola@outlook.com

Ordförande Anna Lövasgård 070-341 6708

kusensforskola@outlook.com

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

Rutin för att utreda:

Stoppa kränkningen. Lyssna och prata med berörda barn. Vad hände? Hur kände du? Hur tänkte du?

Bekräfta känslor som barnen visar: "Jag ser att du är ledsen, rädd, besviken o s v.."

Få barnet att försöka hitta en bra, positiv lösning istället för att fokusera på den negativa handlingen: "Hur kan du hjälpa honom/henne att bli glad igen?"

Vårdnadshavare informeras

Rutiner för att förhindra att kränkningarna fortsätter:

Samtal med barnen om hur man är en bra kompis. Diskutera "Kompiskusen" och dess innebörd. Lära barnen att våga säga nej och att lyssna när någon annan säger nej. Diskutera pedagogernas förhållningssätt. Drama.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

Rutin för att utreda:

Stoppa kränkningen. Ta upp ärendet med arbetslaget. Informera vårdnadshavare. Förskolechefen utreder och kallar till samtal och vidtar åtgärder. Detta gäller även vid kränkning bland vuxna.

Specialpedagog involveras vid behov. Insatserna dokumenteras skriftligt. Återkoppla till berörda parter.

Rutiner för att förhindra att kränkningarna fortsätter:

Diskutera förhållningssätt mot barnen - i arbetslaget.

Prata med kollegan och ställ undrande frågor.

Viktigt att tänka på!

Våga vara rak och säga till om någon kollega beter sig kränkande mot något barn. Se till att få ett samtal i enrum och fråga hur personen tänkte. Undvik känsliga diskussioner mellan vuxna då barnen är närvarande.

Rutiner för uppföljning

Inom en månad ska pedagogerna ansvara för att uppföljning delges de inblandade.

När det gäller kränkningar med vuxna inblandade har förskolechefen ansvar.

Rutiner för dokumentation

Den som har haft samtal ansvarar för att dokumentation sker. Skriftlig dokumentation sker i samband med varje åtgärd. Pedagoger och förskolechef är ansvariga.

Ansvarsförhållande

Alla pedagoger ansvarar för att motverka och bevaka all kränkande behandling samt att dokumentation sker vid situationer som uppkommit.

Gemensamt ansvar pedagoger och förskolechef för att åtgärder blir gjorda. I särskilda fall ansvarar förskolechefen för utredningen.